

## فهرست مطالب

پیش‌گفتار ..... ۱۷

**بخش اول: «کلیات»** ..... ۲۱

۱. مفهوم، خصوصیات و ویژگی‌های جرایم علیه امنیت و آسایش عمومی ..... ۳۵

۲. داشتن حیثیت عمومی ..... ۳۹

۳. مطلق بودن ..... ۴۰

۴. پیش‌بینی صلاحیت خاص در رسیدگی ..... ۴۲

**بخش دوم: «جرایم علیه امنیت»** ..... ۴۵

فصل اول: جرایم علیه امنیت مستوجب حد ..... ۴۷

مبحث اول: محاربه ..... ۴۷

گفتار اول: مفهوم‌شناسی ..... ۴۷

گفتار دوم: عناصر تشکیل دهنده بزه محاربه ..... ۵۰

بند اول: رکن قانونی ..... ۵۰

بند دوم: رکن مادی ..... ۵۱

الف: رفتار مرتکب ..... ۵۱

ب: شرایط لازم برای تحقق جرم ..... ۵۲

۱- عمومی بودن ..... ۵۲

۲- توانایی ارباب ..... ۵۳

۳- سلب امنیت ..... ۵۵

۴- استفاده از سلاح ..... ۵۹

۵- محترم بودن جان یا مال ..... ۶۳

۶- اخذ یا عدم اخذ مال ..... ۶۴

۷- محل و مکان وقوع جرم ..... ۶۸

بند سوم: رکن روانی ..... ۶۹

گفتار سوم: مجازات مرتکب ..... ۷۰

گفتار چهارم: توبه مرتکب ..... ۷۳

## ۶ □ جرایم علیه امنیت و آسایش عمومی

- گفتار پنجم: شروع به محاربه و معاونت در آن..... ۷۴
- مبحث دوم: بغی..... ۷۵
- گفتار اول: مفهوم شناسی..... ۷۵
- بند اول: تعریف لغوی..... ۷۵
- بند دوم: تعریف اصطلاحی..... ۷۶
- گفتار دوم: عناصر تشکیل دهنده بزه بغی..... ۷۷
- بند اول: رکن قانونی..... ۷۷
- بند دوم: رکن مادی..... ۷۷
- الف: مرتکب جرم..... ۷۸
- ب: شرایط لازم برای تحقق جرم..... ۷۹
- ۱- قیام مسلحانه..... ۷۹
- ۲- مقابله با اساس نظام..... ۸۱
- بند سوم: رکن روانی..... ۸۴
- مبحث سوم: افساد فی الارض..... ۸۴
- گفتار اول: مفهوم شناسی..... ۸۴
- بند اول: تعریف لغوی..... ۸۴
- بند دوم: تعریف اصطلاحی..... ۸۵
- گفتار دوم: عناصر تشکیل دهنده بزه افساد فی الارض..... ۸۷
- بند اول: رکن قانونی..... ۸۷
- بند دوم: رکن مادی..... ۹۰
- الف: مرتکب جرم..... ۹۰
- ب: رفتار مرتکب..... ۹۰
- پ: شرایط لازم برای تحقق جرم..... ۹۱
- ت: موضوع جرم..... ۹۲
- بند سوم: رکن روانی..... ۹۴
- گفتار سوم: شروع و معاونت در جرم افساد فی الارض..... ۹۵
- فصل دوم: جرایم علیه امنیت مستوجب تعزیر..... ۹۷
- مبحث اول: تشکیل یا اداره یا عضویت در دسته جات غیر قانونی..... ۹۷
- گفتار اول: رکن قانونی..... ۹۷

## فهرست مطالب □ ۷

گفتار دوم: رکن مادی.....	۹۸
بند اول: مرتکب جرم.....	۹۸
بند دوم: رفتار مرتکب.....	۹۹
بند سوم: محل وقوع جرم.....	۱۰۱
گفتار سوم: رکن روانی.....	۱۰۲
مبحث دوم: فعالیت تبلیغی علیه نظام یا به نفع گروه‌های مخالف نظام.....	۱۰۴
گفتار اول: رکن قانونی.....	۱۰۴
گفتار دوم: رکن مادی.....	۱۰۴
بند اول: رفتار مرتکب.....	۱۰۴
بند دوم: موضوع جرم.....	۱۰۷
بند سوم: وسیله جرم.....	۱۰۸
گفتار سوم: رکن روانی.....	۱۰۸
مبحث سوم: تحریک.....	۱۰۹
گفتار اول: تحریک نیروهای مسلح.....	۱۰۹
بند اول: رکن قانونی.....	۱۰۹
بند دوم: رکن مادی.....	۱۱۰
الف: مرتکب جرم.....	۱۱۰
ب: رفتار مرتکب.....	۱۱۰
پ: موضوع جرم.....	۱۱۳
ت: زمان وقوع جرم.....	۱۱۳
بند سوم: رکن روانی.....	۱۱۴
گفتار دوم: تحریک مردم.....	۱۱۴
بند اول: رکن قانونی.....	۱۱۴
بند دوم: رکن مادی.....	۱۱۵
الف: مرتکب جرم.....	۱۱۵
ب: رفتار مرتکب.....	۱۱۵
پ: موضوع جرم.....	۱۱۷
بند سوم: رکن روانی.....	۱۱۸
مبحث چهارم: جاسوسی سستی و جرایم مرتبط با آن.....	۱۱۸

## ۸ □ جرایم علیه امنیت و آسایش عمومی

- گفتار اول: افشاء سر به افراد فاقد صلاحیت..... ۱۲۳
- بند اول: رکن قانونی ..... ۱۲۴
- بند دوم: رکن مادی ..... ۱۲۴
- الف: مرتکب جرم ..... ۱۲۴
- ب: رفتار مرتکب ..... ۱۲۵
- پ: موضوع جرم ..... ۱۲۸
- ت: نتیجه جرم ..... ۱۲۹
- بند سوم: رکن روانی ..... ۱۲۹
- گفتار دوم: ورود به اماکن ممنوعه جهت کسب اطلاعات یا عکس برداری
- به نحو غیر مجاز ..... ۱۳۰
- بند اول: رکن قانونی ..... ۱۳۱
- بند دوم: رکن مادی ..... ۱۳۱
- الف: مرتکب جرم ..... ۱۳۱
- ب: رفتار مرتکب ..... ۱۳۲
- پ: موضوع جرم ..... ۱۳۵
- ت: وسیله ارتکاب جرم ..... ۱۳۶
- بند سوم: رکن روانی ..... ۱۳۶
- گفتار سوم: جمع آوری اطلاعات ..... ۱۳۶
- بند اول: رکن قانونی ..... ۱۳۶
- بند دوم: رکن مادی ..... ۱۳۷
- الف: مرتکب جرم ..... ۱۳۷
- ب: رفتار مرتکب ..... ۱۳۸
- پ: طرف جرم ..... ۱۳۹
- ت: موضوع جرم ..... ۱۳۹
- بند سوم: رکن روانی ..... ۱۳۹
- گفتار چهارم: بی‌مبالاتی در حفظ اطلاعات ..... ۱۴۰
- بند اول: رکن قانونی ..... ۱۴۰
- بند دوم: رکن مادی ..... ۱۴۱
- الف: مرتکب جرم ..... ۱۴۱

## فهرست مطالب □ ۹

- ب: رفتار مرتکب ..... ۱۴۲
- پ: موضوع جرم ..... ۱۴۴
- ت: نتیجه جرم ..... ۱۴۴
- بند سوم: رکن روانی ..... ۱۴۵
- گفتار پنجم: اخفای جاسوس یا معرفی جاسوس به کشورهای بیگانه ..... ۱۴۵
- بند اول: رکن قانونی ..... ۱۴۶
- بند دوم: رکن مادی ..... ۱۴۶
- الف: مرتکب جرم ..... ۱۴۶
- ب: رفتار مرتکب ..... ۱۴۸
- پ: موضوع جرم ..... ۱۴۹
- بند سوم: رکن روانی ..... ۱۴۹
- گفتار ششم: شناسایی، جذب و معرفی جاسوس ..... ۱۵۰
- بند اول: رکن قانونی ..... ۱۵۰
- بند اول: رکن مادی ..... ۱۵۰
- الف: مرتکب جرم ..... ۱۵۰
- ب: رفتار مرتکب ..... ۱۵۱
- پ: طرف جرم ..... ۱۵۱
- بند سوم: رکن روانی ..... ۱۵۲
- مبحث پنجم: جاسوسی رایانه ای و جرایم مرتبط با آن ..... ۱۵۲
- گفتار اول: ارتکاب اعمال غیر مجاز نسبت به داده‌های سری ..... ۱۵۵
- بند اول: رکن قانونی ..... ۱۵۶
- بند دوم: رکن مادی ..... ۱۵۷
- الف: مرتکب جرم ..... ۱۵۷
- ب: رفتار مرتکب ..... ۱۵۸
- پ: طرف جرم ..... ۱۵۹
- ت: وسیله جرم ..... ۱۶۰
- بند سوم: رکن روانی ..... ۱۶۰
- گفتار دوم: نقض تدابیر امنیتی سامانه‌ها ..... ۱۶۰
- بند اول: رکن قانونی ..... ۱۶۱

## ۱۰ □ جرایم علیه امنیت و آسایش عمومی

- بند دوم: رکن مادی ..... ۱۶۱
- الف: مرتکب جرم ..... ۱۶۱
- ب: رفتار مرتکب ..... ۱۶۱
- پ: موضوع جرم ..... ۱۶۲
- بند سوم: رکن روانی ..... ۱۶۲
- گفتار سوم: تقصیرات مأموران دولتی ..... ۱۶۲
- بند اول: رکن قانونی ..... ۱۶۲
- بند دوم: رکن مادی ..... ۱۶۳
- الف: مرتکب جرم ..... ۱۶۳
- ب: رفتار مرتکب ..... ۱۶۳
- پ: طرف جرم ..... ۱۶۴
- بند سوم: رکن روانی ..... ۱۶۵
- مبحث ششم: تهدید به بمب گذاری وسایل نقلیه ..... ۱۶۵
- گفتار اول: رکن قانونی ..... ۱۶۶
- گفتار دوم: رکن مادی ..... ۱۶۶
- بند اول: رفتار مرتکب ..... ۱۶۶
- بند دوم: موضوع جرم ..... ۱۶۷
- بند سوم: طرف جرم ..... ۱۶۸
- گفتار سوم: رکن روانی ..... ۱۶۹
- مبحث هفتم: همکاری با دول خارجی متخاصم ..... ۱۶۹
- گفتار اول: رکن قانونی ..... ۱۶۹
- گفتار دوم: رکن مادی ..... ۱۷۰
- بند اول: مرتکب جرم ..... ۱۷۰
- بند دوم: رفتار مرتکب ..... ۱۷۰
- گفتار سوم: رکن روانی ..... ۱۷۱
- مبحث هشتم: کیفیات مشدده و مخففه ..... ۱۷۲
- گفتار اول: تشدید مجازات ..... ۱۷۲
- گفتار دوم: تخفیف یا معافیت از مجازات ..... ۱۷۴
- فصل سوم: سایر جرایم علیه امنیت ..... ۱۷۹

## فهرست مطالب □ ۱۱

۱۷۹.....	مبحث اول: تروریسم
۱۸۳.....	گفتار اول: مفهوم شناسی
۱۸۳.....	بند اول: تعریف لغوی
۱۸۳.....	بند دوم: تعریف اصطلاحی
۱۸۵.....	بند سوم: ترور در فقه
۱۸۶.....	گفتار دوم: شرایط تحقق تروریسم
۱۸۶.....	بند اول: استفاده از خشونت
۱۸۶.....	بند دوم: ایجاد ترس و وحشت
۱۸۷.....	بند سوم: غافلگیری
۱۸۷.....	بند چهارم: سبق تصمیم
۱۸۷.....	بند پنجم: قبول مسوولیت
۱۹۰.....	مبحث دوم: تبانی
۱۹۱.....	گفتار اول: مفهوم شناسی
۱۹۱.....	گفتار دوم: رکن قانونی
۱۹۲.....	گفتار سوم: رکن مادی
۱۹۵.....	گفتار چهارم: رکن روانی
۱۹۶.....	مبحث سوم: تخریب کلاسیک
۱۹۶.....	گفتار اول: کلیات تخریب
۱۹۷.....	بند اول: مفهوم شناسی
۱۹۷.....	بند دوم: رکن قانونی
۱۹۷.....	بند سوم: رکن مادی
۱۹۸.....	الف: رفتار مرتکب
۱۹۸.....	ب: موضوع جرم
۱۹۹.....	پ: ورود ضرر
۲۰۱.....	ت: تعلق مال به غیر
۲۰۲.....	بند چهارم: رکن روانی
۲۰۳.....	گفتار دوم: مصادیق تخریب
۲۰۳.....	بند اول: آتش زدن اموال به قصد مقابله با حکومت
۲۰۷.....	بند دوم: ائتلاف اسناد دولتی

## ۱۲ □ جرایم علیه امنیت و آسایش عمومی

- بند سوم: نهب و غارت ..... ۲۰۷
- بند چهارم: شکار و صید حیوانات وحشی ..... ۲۰۸
- بند پنجم: تخریب جنگل‌ها، درختان و مراتع ..... ۲۱۱
- بند ششم: خرابکاری در وسایل و تأسیسات مورد استفاده عموم ..... ۲۱۴
- بند هفتم: تخریب اسناد مربوط به امام خمینی (ره) ..... ۲۱۸
- بند هشتم: تخریب در زندان توسط زندانی ..... ۲۱۹
- بند نهم: محو یا شکستن مهر و پلمپ و تخریب و سرقت نوشته‌ها از  
اماکن دولتی ..... ۲۲۱
- بند دهم: تخریب اموال تاریخی، فرهنگی ..... ۲۲۳
- مبحث چهارم: تخریب رایانه ای ..... ۲۳۵
- گفتار اول: حذف، تخریب یا اخلال در داده‌ها ..... ۲۳۶
- بند اول: رکن قانونی ..... ۲۳۶
- بند دوم: رکن مادی ..... ۲۳۶
- الف: مرتکب جرم ..... ۲۳۷
- ب: رفتار مرتکب ..... ۲۳۷
- بند سوم: رکن روانی ..... ۲۴۰
- گفتار دوم: از کار انداختن یا ایجاد اختلال در کارکرد قانونی سامانه‌ها ..... ۲۴۱
- بند اول: رکن قانونی ..... ۲۴۱
- بند دوم: رکن مادی ..... ۲۴۱
- الف: مرتکب جرم ..... ۲۴۱
- ب: رفتار مرتکب ..... ۲۴۲
- بند سوم: رکن روانی ..... ۲۴۴
- گفتار سوم: ممانعت از دسترسی به داده‌ها یا سامانه‌ها ..... ۲۴۵
- بند اول: رکن قانونی ..... ۲۴۵
- بند دوم: رکن مادی ..... ۲۴۵
- الف: مرتکب جرم ..... ۲۴۵
- ب: رفتار مرتکب ..... ۲۴۵
- بند سوم: رکن روانی ..... ۲۴۶



گفتار چهارم: تخریب و اختلال در داده‌ها یا سامانه‌های ارائه خدمات

- ۲۴۷..... ضروری عمومی
- ۲۴۷..... بند اول: رکن قانونی
- ۲۴۷..... بند دوم: رکن مادی
- ۲۴۷..... الف: مرتکب جرم
- ۲۴۸..... ب: رفتار مرتکب
- ۲۴۸..... بند سوم: رکن روانی
- ۲۴۹..... مبحث پنجم: توهین
- ۲۵۲..... گفتار اول: توهین به مقدسات اسلام
- ۲۵۶..... گفتار دوم: توهین به مقامات
- ۲۵۶..... بند اول: توهین به رهبر
- ۲۵۶..... بند دوم: توهین به مقامات دولتی موضوع ماده ۶۰۹ ق.م.ا «تعزیرات»
- ۲۶۱..... بند سوم: توهین به مقامات سیاسی خارجی
- ۲۶۳..... مبحث ششم: سوء قصد به جان مقامات سیاسی یا مذهبی
- ۲۶۴..... گفتار اول: سوء قصد به جان مقامات سیاسی یا مذهبی داخلی
- ۲۶۶..... گفتار دوم: سوء قصد به جان مقامات سیاسی خارجی
- ۲۶۸..... مبحث هفتم: تظاهر، قدرت نمایی، هياهو و جنجال
- ۲۷۰..... مبحث هشتم: اشاعه اکاذیب

**بخش سوم: «جرایم علیه آسایش عمومی»** ۲۷۷.....

- ۲۷۹..... فصل اول: جعل و استفاده از سند مجعول
- ۲۷۹..... مبحث اول: جعل سنتی و استفاده از سند مجعول
- ۲۸۱..... گفتار اول: مفهوم شناسی
- ۲۸۴..... گفتار دوم: عناصر تشکیل دهنده جرم جعل
- ۲۸۴..... بند اول: رکن قانونی
- ۲۸۴..... بند دوم: رکن مادی
- ۲۸۶..... الف: جعل مادی و مصادیق آن
- ۲۸۶..... ۱- ساختن نوشته یا سند
- ۲۸۸..... ۲- ساختن مهر یا امضای اشخاص

- ۳ - خراشیدن و تراشیدن ..... ۲۹۰
- ۴ - قلم بردن ..... ۲۹۰
- ۵ - الحاق ..... ۲۹۱
- ۶ - الصاق ..... ۲۹۱
- ۷ - محو یا اثبات یا سیاه کردن ..... ۲۹۳
- ۸ - تقدیم یا تاخیر تاریخ سند نسبت به تاریخ حقیقی آن ..... ۲۹۳
- ۹ - به کار بردن مهر دیگری بدون اجازه ..... ۲۹۴
- ب: جعل مفادی یا معنوی و مصادیق آن ..... ۲۹۶
- پ: شرایط تحقق جرم جعل ..... ۳۰۳
- ت: نتیجه جرم ..... ۳۰۵
- بند سوم: رکن روانی ..... ۳۱۱
- گفتار سوم: شروع به جرم جعل ..... ۳۱۳
- گفتار چهارم: استفاده از سند مجعول ..... ۳۱۵
- گفتار پنجم: تعدد و تکرار در جرم جعل و استفاده از سند مجعول ..... ۳۱۷
- گفتار ششم: معاذیر قانونی در جرم جعل و استفاده از سند مجعول ..... ۳۲۱
- گفتار هفتم: سایر مصادیق جرم جعل ..... ۳۲۲
- بند اول: جعل احکام یا امضاء یا مهر یا ... مقام معظم رهبری و یا  
روسای سه قوه ..... ۳۲۲
- بند دوم: جعل احکام یا امضاء یا مهر یا ... سایر مقامات دولتی و  
استفاده از آن ..... ۳۲۳
- بند سوم: جعل اسکناس رایج داخلی یا خارجی یا اسناد بانکی ..... ۳۲۶
- بند چهارم: جعل مدرک تحصیلی ..... ۳۳۰
- بند پنجم: جعل مهر یا منگنه یا علامت نهادهای عمومی غیر دولتی ..... ۳۳۲
- بند ششم: جعل مهر یا منگنه یا علامت شرکت‌های غیر دولتی ..... ۳۳۲
- بند هفتم: استفاده غیرمجاز از مهر و علامت نهادها و موسسات غیر دولتی ..... ۳۳۴
- بند هشتم: جعل اسناد و نوشته‌های رسمی ..... ۳۳۴
- بند نهم: جعل اسناد توسط غیر کارمند (افراد عادی) ..... ۳۳۶
- بند دهم: جعل در اسناد و نوشته‌های غیر رسمی ..... ۳۳۶
- بند یازدهم: عکس برداری از کارت شناسایی و مدارک دولتی ..... ۳۳۸

## فهرست مطالب □ ۱۵

- بند دوازدهم: جعل گواهی پزشکی ..... ۳۴۰
- بند سیزدهم: صدور تصدیق نامه خلاف واقع توسط پزشک ..... ۳۴۱
- بند چهاردهم: شرکت در آزمون به جای دیگری ..... ۳۴۵
- مبحث دوم: جعل رایانه ای ..... ۳۴۶
- گفتار اول: جعل در قانون جرایم رایانه ای (مواد ۷۲۹ به بعد  
ق.م.ا «تعزیرات») ..... ۳۴۶
- گفتار دوم: جعل در قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۲ ..... ۳۵۰
- مبحث سوم: مصادیق جرم جعل در سایر قوانین ..... ۳۵۱
- گفتار اول: جعل در قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲/۳/۱۰ ..... ۳۵۱
- گفتار دوم: جعل در قانون مجازات قاچاق اسلحه و مهمات و دارندگان  
سلاح و مهمات غیر مجاز مصوب ۱۳۹۰ ..... ۳۵۱
- گفتار سوم: جعل در قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران  
مصوب ۱۳۸۴/۹/۱ ..... ۳۵۱
- گفتار چهارم: جعل در قانون مجازات اخلاک‌گران در نظام اقتصادی کشور  
مصوب ۱۳۶۹/۹/۱۹ و اصلاحیه ۱۳۸۴/۱۰/۱۴ ..... ۳۵۲
- گفتار پنجم: جعل در قانون نحوه ی مجازات اشخاصی که در امور سمعی  
و بصری فعالیت‌های غیر مجاز می‌کنند (مصوب ۱۳۸۶) ..... ۳۵۲
- گفتار ششم: جعل در قانون ثبت اسناد و املاک کشور مصوب ۱۳۱۰ ..... ۳۵۳
- گفتار هفتم: جعل در قانون مجازات نیروهای مسلح مصوب ۱۳۸۲ ..... ۳۵۴
- گفتار هشتم: جعل در قانون تخلفات، جرایم و مجازات‌های مربوط به  
اسناد سجلی و شناسنامه مصوب ۱۳۷۰ ..... ۳۵۶
- گفتار نهم: جعل در قانون راجع به انتقال مال غیر مصوب ۱۳۰۸ ..... ۳۵۷
- گفتار دهم: جعل در قانون تشکیل پست جمهوری اسلامی ایران مصوب  
۱۳۶۶ ..... ۳۵۷
- گفتار یازدهم: جعل در قانون تشدید مجازات جاعلین اسکناس و وارد  
کنندگان، توزیع کنندگان و مصرف کنندگان اسکناس مجعول مصوب  
۱۳۶۸ مجمع تشخیص مصلحت نظام جمهوری اسلامی ..... ۳۵۸
- گفتار دوازدهم: سایر جعل‌ها ..... ۳۵۸
- فصل دوم: قلب و ترویج سکه قلب ..... ۳۶۰

## ۱۶ □ جرایم علیه امنیت و آسایش عمومی

۳۶۰.....	مبحث اول: ساختن سکه قلب
۳۶۲.....	مبحث دوم: ساختن سکه تقلبی طلا و نقره
۳۶۴.....	مبحث سوم: ساختن و ترویج سکه‌های تقلبی غیر طلا و نقره
۳۶۵.....	مبحث چهارم: تحدیش و داخل کردن مسکوک طلا و نقره
۳۶۷.....	مبحث پنجم: مجازات مرتکب
۳۶۸.....	فصل سوم: رشاء و ارتشاء
۳۷۲.....	مبحث اول: عناصر تشکیل دهنده بزه رشاء و ارتشاء
۳۷۲.....	گفتار اول: رکن قانونی
۳۷۳.....	گفتار دوم: رکن مادی
۳۸۰.....	گفتار سوم: رکن روانی
۳۸۱.....	مبحث دوم: شروع به جرم
۳۸۲.....	مبحث سوم: مجازات راشی و مرتشی
۳۸۲.....	گفتار اول: مجازات مرتشی
۳۸۷.....	گفتار دوم: مجازات راشی
۳۸۹.....	فهرست منابع